

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 474/2025-30

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného bodnarlegal s. r. o., Žriedlová 3, Košice, proti postupu Okresného súdu Prešov v konaní sp. zn. 13Vyd/1/2022 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Prešov v konaní sp. zn. 13Vyd/1/2022 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresný súd Prešov **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **949,17 eur** a zaplatiť ich jeho právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevychováje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav a argumentácia sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 20. júna 2025 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v označenom konaní. Navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietahov a sťažovateľovi priznal finančné zadostučinenie 5 000 eur a náhradu trov konania.

2. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 474/2025-16 z 19. augusta 2025 podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Z obsahu ústavnej sťažnosti, súdneho spisu a vyjadrenia okresného súdu vyplýva nasledovný skutkový stav:

4. Sťažovateľ sa návrhom na začatie konania o potvrdení vydržania doručeným okresnému súdu 9. februára 2022 domáha vydania uznesenia o potvrdení nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním k tam špecifikovanému pozemku. Sťažovateľ nahliadnutím do súdneho spisu 12. decembra 2023 zistil, že okresný súd vo veci nevykonal žiadny úkon. Dňa 19. decembra 2023 podal žiadosť o odstránene priet'ahov v napadnutom konaní. Okresný súd v januári 2024 pripojil k spisu dva súvisiace dedičské spisy.

5. Uznesením zo 14. júla 2025 okresný súd návrh sťažovateľa zamietol. Proti uzneseniu sťažovateľ odvolanie nepodal. Uznesenie okresného súdu tak nadobudlo právoplatnosť 19. augusta 2025.

6. Sťažovateľ namieta nečinnosť okresného súdu v napadnutom konaní. Od podania návrhu na začatie konania uplynula doba 3 rokov a 4 mesiacov, pričom okresný súd ku dňu podania tejto ústavnej sťažnosti vo veci nerozhodol, nevydal vyzývacie uznesenie ani nevykonal žiadny ďalší procesný úkon. Podľa sťažovateľa jeho vec z hľadiska zložitosti spadá pod bežnú rozhodovaciu prax všeobecných súdov. Svojím aktívnym konaním sa sťažovateľ snažil prispieť k rýchlemu rozhodnutiu vo veci.

II.

Vyjadrenie okresného súdu

7. V podaní doručenom ústavnému súdu 26. septembra 2025 predseda okresného súdu poukázal na pripojené vyjadrenie zákonného sudcu. Ten uviedol, že medzičasom vo veci bolo vydané uznesenie, ktorým návrh sťažovateľa zamietol z dôvodu, že neboli splnené podmienky na vydanie vyzývacieho uznesenia podľa § 359f ods. 1 Civilného mimosporového poriadku. Sťažovateľ neosvedčil splnenie predpokladov pre nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním. Návrh sťažovateľa na vydanie potvrdenia o vydržaní vlastníckeho práva tak bol neopodstatnený. K dĺžke napadnutého konania poukázal na neprímerane zaťaženie množstvom pridelených vecí v predchádzajúcom období a vplyvom iných skutočností (pandemické opatrenia a zdravotné problémy zákonného sudcu spojené s jeho práceneschopnosťou). Tiež uviedol, že ide o novú agendu súdov, pre ktorú ešte neexistovala ustálená rozhodovacia prax. Ústavnú sťažnosť sťažovateľa považuje tak za neopodstatnenú.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

8. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 302/2020, II. ÚS 123/2022) a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne. Účelom základného práva

na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04, III. ÚS 154/06, II. ÚS 438/2017, II. ÚS 118/2019).

9. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 41/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V rámci prvého kritéria prihliada ústavný súd aj na predmet sporu (povahu prerokúvanej veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľov. Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

10. Rozhodovanie vo veciach posudzovania splnenia podmienok na nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním spadá do bežnej agendy všeobecných súdov (m. m. I. ÚS 207/2023). Vec podľa názoru ústavného súdu nevykazuje ani právnu či skutkovú zložitosť. Ani okresný súd netvrdil opak. V tomto smere neobstojí argumentácia zákonného sudcu, že ide o novú agendu súdov, pre ktorú ešte neexistovala ustálená rozhodovacia prax.

11. Čo sa týka významu veci pre sťažovateľa, tento aspekt sťažovateľ v ústavnej sťažnosti nerozvinul. Možno však bez ďalšieho prisvedčiť, že predmet posudzovaného konania nie je časovo zvlášť prioritizovaný. V posudzovanej veci možno dospieť k záveru, že význam veci pre sťažovateľa nevykazuje žiadne prvky osobitného významu, keďže proti zamietavému rozhodnutiu okresného súdu ani nepodal odvolanie.

12. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa, ústavný súd v napadnutom konaní nezistil také správanie sťažovateľa, ktoré by významnejšie prispelo k jeho predĺženiu. Na druhej strane však ústavný súd pripomína, že konanie bez zbytočných prietáhov v súlade s čl. 48 ods. 2 ústavy predpokladá, že žalobný návrh strany žalobcu spĺňa zákonom ustanovené náležitosti (I. ÚS 128/03, I. ÚS 252/06, II. ÚS 250/2021, III. ÚS 339/2024). V konkrétnom prípade sťažovateľ svojím návrhom neosvedčil splnenie predpokladov pre nadobudnutie vlastníctva vydržaním. Na uvedené nemohol ústavný súd neprihliadnuť pri úvahe o priznaní finančného zadosťučinenia.

13. Napokon sa ústavný súd zaoberal aj tretím kritériom, teda postupom okresného súdu v napadnutom konaní. Vychádzajúc z uvedeného skutkového stavu veci, ústavný súd konštatuje, že celková dĺžka napadnutého konania bola ovplyvnená nečinnosťou okresného súdu. Ten vo veci nekonal takmer 23 mesiacov od podania návrhu. Po pripojení súvisiacich dedičských spisov v januári 2024 možno zaznamenať ďalšie obdobie nečinnosti okresného súdu, ktorý nevykonal žiadny relevantný úkon smerujúci k rozhodnutiu vo veci. Až po podaní (v poradí druhej) sťažnosti sťažovateľa na prietahy v konaní okresný súd začal konať. Z okolností veci vyplýva, že vo veci sťažovateľa bolo rozhodnuté v dobe 3 rokov a 5 mesiacov od podania návrhu. Neobstojí argumentácia okresného súdu, že konanie ovplyvnila pandemická situácia. Okresný súd mal po skončení pandemickej situácie dostatočný časový priestor na to, aby právnu vec sťažovateľa

prejednal a uskutočnil ďalší procesný postup. Ústavný súd už konštatoval, že ani epidemiologická situácia nepredstavuje zásadnú prekážku pre fungovanie súdnictva (III. ÚS 421/2020).

14. Vo vzťahu k obrane okresného súdu spočívajúcej v argumentácii o zaťažnosti príslušného súdneho oddelenia ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní (I. ÚS 35/03, III. ÚS 128/2025).

15. Vychádzajúc z uvedených zistení, dospel ústavný súd k záveru, že v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom ústavnej intenzity, ktoré boli spôsobené dlhšou nečinnosťou okresného súdu. Preto vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a zodpovedajúceho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

16. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Keďže v čase rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti sťažovateľa už bolo právoplatne rozhodnuté, ústavný súd okresnému súde neuložil príkaz konať v napadnutom konaní (bod 3 výroku tohto nálezu).

IV.

Primerané finančné zadost'učinenie

17. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadost'učinenie, ak o to požiadal. Sťažovateľ sa domáhal priznania finančného zadost'učinenia 5 000 eur, čo odôvodnil všeobecným odkazom na dĺžku napadnutého konania. Z citovaného textu vyplýva, že toto zadost'učinenie sa môže, ale nemusí priznať. Ústavný súd je toho názoru, že takéto zadost'učinenie je namieste tam, kde nie je možné dosiahnuť a dovŕšiť ochranu porušeného základného práva iným ústavne a zákonne upraveným spôsobom (napr. III. ÚS 392/2012, III. ÚS 473/2012, II. ÚS 56/2022).

18. Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania vedeného okresným súdom, berúc do úvahy predmet konania, jeho význam a správanie sťažovateľa, ako aj skutočnosť, že vo veci už bolo právoplatne rozhodnuté, deklarovanie porušenia práv sťažovateľa a rozhodnutie o povinnosti nahradiť sťažovateľovi trovy konania predstavuje podľa názoru ústavného súdu dostatočné završenie poskytnutej ústavnoprávnej ochrany, preto mu požadované primerané finančné zadost'učinenie nepriznal a v tejto časti ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 3 výroku tohto nálezu).

V.

Trovy konania

19. Zistené porušenie ústavných práv sťažovateľa odôvodňuje, aby mu okresný súd podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde úplne nahradil trovy konania, ktoré mu vznikli zastúpením

advokátom. Preto ústavný súd rozhodol o povinnosti okresného súdu nahradiť sťažovateľovi v určenej lehote trovy konania na účet jeho právneho zástupcu (výrok 2 tohto nálezu).

20. Trovy konania pozostávajú z odmeny a ďalších náhrad advokáta v celkovej výške 949,17 eur s DPH, ktoré boli určené podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (odmena podľa § 11 ods. 3 vyhlášky za dva úkony právnej služby po 371 eur/úkon, a to prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti; náhrada podľa § 16 ods. 3 vyhlášky 2 x 14,84 eur; DPH podľa § 18 ods. 3 vyhlášky 177,49 eur).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. októbra 2025

Robert Šorl
predseda senátu